

Του Ν. ΜΑΡΑΚΗ

ΜΙΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ χρειάστηκε για την ολοκλήρωση της σύγκρουσης ανάμεσα στην πολιτική για τα Βαλκάνια του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη και στις φιλοδοξίες του κ. Ι. Ζαφειρόπουλου, τώως υφυπουργού Εξωτερικών, να αναλάβει ρόλο μοναδικού διαχειριστή του ελληνικού Σχεδίου Σταθερότητας για την περιοχή. Τελικά ο Πρωθυπουργός, όπως ήταν άλλωστε φυσικό και αναμενόμενο, επέβαλε την κατεύθυνσή του και ο κ.

Ζαφειρόπουλος βρέθηκε έξω από την κυβέρνηση. Η ανελαστικότητα την οποία επέδειξε ο απομακρυνθείς υφυπουργός δημιούργησε πολλές απορίες τόσο στο Μέγαρο Μαξίμου όσο και στο υπουργείο Εξωτερικών για τις σχέσεις και δεσμεύσεις που καθόρισαν αυτή τη συμπεριφορά. Η επίθεση που εξαπέλυσε εναντίον του υπουργού κ. Γ. Παπανδρέου ήταν σαφώς προσημαστική και κυρίως απέβλεπε να συγκλύσει την ουσία της αντιπαράθεσης με τον ίδιο τον Πρωθυπουργό.

Η επίθεση που εξαπέλυσε εναντίον του υπουργού κ. Γ. Παπανδρέου ήταν σαφώς προσημαστική και κυρίως απέβλεπε να συγκλύσει την ουσία της αντιπαράθεσης με τον ίδιο τον Πρωθυπουργό.

Η επίθεση που εξαπέλυσε εναντίον του υπουργού κ. Γ. Παπανδρέου ήταν σαφώς προσημαστική και κυρίως απέβλεπε να συγκλύσει την ουσία της αντιπαράθεσης με τον ίδιο τον Πρωθυπουργό.

■ Ο πρώην υφυπουργός ήθελε να δημιουργήσει «shop in the shop»

Το παρασκηνίο της παραίτησης Ζαφειρόπουλου

Τα ταξίδια στα Βαλκάνια, τα παράπονα της Γιουγκοσλαβίας και το «πακέτο» των 180 δισ. δρχ.

Η σύγκρουση που εξελίχθηκε είχε μια σχετικά μακρά προϊστορία, από τότε που ο κ. Ζαφειρόπουλος ήταν στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Εκεί διαμορφώθηκε ένας σχετικά απομονωμένος μηχανισμός διαχείρισης του Σχεδίου Σταθερότητας, ο οποίος περιλάμβανε περίπου 15 ανθρώπους, όπου κεντρικός ρόλος είχε αποδοθεί στον κ. Ι. Τζεν, υπάλληλο του υπουργείου, με μακρά εμπειρία από θέσεις εμπορικού ακολούθου που είχε αναλάβει στο παρελθόν. Ο μηχανισμός αυτός προσπαθούσε να διαμορφώσει ένα γραφειοκρατικό σύστημα ελέγχου, το οποίο δεν μπορούσε να αποδώσει σοβαρά πολιτικά αποτελέσματα. Η αδράνεια αυτού του τμήματος της κυβέρνησης είχε προκαλέσει τις αντιδράσεις βαλκανικών κυβερνήσεων που ανέμεναν επί πολλούς μήνες και τελικά άκαρπα την υλοποίηση υποσχέσεων που είχε δώσει η Αθήνα. Ο υπουργός Οικονομίας της Γιουγκοσλαβίας είχε μάλιστα στείλει μια ευγενική αλλά ιδιαίτερα αποδοκιμαστική επιστολή λόγω της συστηματικής άρνησης των υπηρεσιών του κ. Ζαφειρόπουλου να εφαρμόσουν τα όσα είχαν συμφωνήσει με τον τότε υπουργό κ. Ι. Παπαντωνίου.

Από την άλλη πλευρά μέσα στην κυβέρνηση λέγονταν πολλά για την τακτική επλεκτικής υποστήριξης ορισμένων επιχειρηματιών που ακολουθούσε ο κ. Ζαφειρόπουλος. Είναι ίσως χαρακτηριστικό ότι τότε, ως υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας, πραγματοποιούσε ταξίδια σε βαλκανικές χώρες και επαφές με τις κυβερνήσεις, τις οποίες κρατούσε μυστικές ακόμη και από το υπουργείο Εξωτερικών, το οποίο ενημερωνόταν (όταν και αν ενημερωνόταν) από τοπικούς παράγοντες. Υπήρξε μάλιστα περίπτωση, όπως ισχυρίζονται πηγές του υπουργείου Εξωτερικών, που επισκέφθηκε τα Τίρανα και διεξήγαγε διαπραγματεύσεις προς όφελος συγκεκριμένου επιχειρηματία, προχώρησε σε άτυπες συμφωνίες και ανέλαβε δεσμεύσεις ενώ η υπόλοιπη κυβέρνηση αγνοούσε την όλη υπόθεση. Η γενική τακτική του ήταν να αποφεύγει οποιαδήποτε διαβούλευση με το υπουργείο Εξωτερικών και τους διπλωμάτες, και γι' αυτό ουσιαστικά αδρανοποίησε την ειδική επιτροπή που είχε συγκροτηθεί για τον συντονισμό των διεθνών δράσεων του

Οι κκ. Ι. Ζαφειρόπουλος, Γ. Μαγκριώπης και Α. Λοβέρδος (από αριστερά) την ημέρα που ο πρώτος παρέδωσε το υφυπουργείο Εξωτερικών στον τελευταίο

υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και του υπουργείου Εξωτερικών. Η κατάσταση αυτή ήταν δυσάρεστη αλλά επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο όταν, προ τριμήνου, εν όψει του κυβερνητικού ανασχηματισμού ετέθη θέμα μεταφοράς του συστήματος διαχείρισης του Σχεδίου Σταθερότητας στο υπουργείο Εξωτερικών. Ο πρωθυπουργός κ. Σημίτης έδωσε εντολή να διεξαχθεί έρευνα για το πώς είχαν οργανώσει τον μηχανισμό των διεθνών οικονομικών δράσεων οι άλλες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μελέτη έδινε μια πολύ σαφή εικόνα: όλες οι ευρωπαϊκές χώρες

είχαν ενταγμένο αυτόν τον μηχανισμό στη δομή των υπηρεσιών Εξωτερικών. Ετσι ο Πρωθυπουργός έδωσε εντολή να προωθηθεί ανάλογη ρύθμιση και στο νέο κυβερνητικό σχήμα, παρά τις αντιδράσεις που σημειώθηκαν από τον κ. Ζαφειρόπουλο και τους υπαλλήλους του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας που ήταν υπό την εποπτεία του. Μετά τον ανασχηματισμό η «εξέγερση» του κ. Ζαφειρόπουλου πήρε διαφορετική μορφή. Αρχισε να βομβαρδίζει τον κ. Σ. Κοσμίδη, γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου, με σχέδια νόμου που περιέγραφαν τις αρμοδιότη-

τες του ως υφυπουργού Εξωτερικών, χωρίς καμία προηγούμενη διαβούλευση με τον υπουργό κ. Παπανδρέου. Τα σχέδια αυτά είχαν την ίδια λογική, δηλαδή τη δημιουργία ενός «shop in the shop», με πλήρη αυτόνομη του υφυπουργείου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων από όλον τον υπόλοιπο μηχανισμό παραγωγής εξωτερικής πολιτικής. Παράλληλα, ο κ. Ζαφειρόπουλος και οι συνεργάτες του, ενώ η γενική λογική ήταν να διαμορφωθούν ενιαίες δομές και υπηρεσιακές μονάδες, επέδωκαν να δημιουργήσουν έναν αυτεπλήρωμα οργανισμό και πολιτικά θύλακο μέσα στο υπουργείο Εξωτερικών. Σε συσκέψεις που έγιναν για να λυ-

θούν τα προβλήματα επεκράτησε μεγάλη ένταση ενώ ακούστηκαν από τον κ. Ζαφειρόπουλο εκφράσεις όπως «δεν μπορώ να γίνω η Φιλιππινέζα των διπλωματών» κ.ο.κ. Ο υπουργός Εξωτερικών κ. Παπανδρέου έδειξε ιδιαίτερο σεβασμό στις απόψεις και στις θέσεις του κ. Ζαφειρόπουλου αλλά ταυτόχρονα του διευκρίνισε ότι όποια λύση και αν βρισκόταν έπρεπε να εξασφαλίσει την ενιαία κατεύθυνση στην ελληνική εξωτερική πολιτική. Ετσι, για παράδειγμα, δεν μπορούσε να δίδεται προτεραιότητα στο πρόγραμμα αναπτυξιακής βοήθειας σε χώρες για τις οποίες υπάρχει μικρότερο δι-

πλωματικό ενδιαφέρον και να αγνοούνται χώρες στις οποίες η ύπλωματία απέδιδε μέγιστη σημασία. Επίσης καταγράφηκε σοβαρή απόκλιση στο θέμα των διαδικασιών για την έγκριση των κονδυλίων. Ο κ. Παπανδρέου ζητούσε να υπάρχει ένα πάγιο θεσμικό πλαίσιο που να διαφυλάσσει τη νομιμότητα της οποιαδήποτε απόφασης για τη διάθεση ποσών που πολλές φορές ανέρχονται σε δεκάδες δισεκατομμύρια δρχ. ενώ αυτή η ανάγκη δεν γινόταν με τον ίδιο τρόπο κατανοητή από τον κ. Ζαφειρόπουλο.

Σε εκείνη τη φάση ο κ. Ζαφειρόπουλος προσπάθησε να πιέσει τον Πρωθυπουργό να υποστηρίξει τις απόψεις του. Γι' αυτόν τον λόγο τον επισκέφθηκε δύο φορές και απαίτησε να υπάρξει πρωθυπουργική εντολή προς τον κ. Παπανδρέου να υιοθετήσει την πολιτική και οργανωτική φόρμουλα που είχε επεξεργαστεί ο κ. Τζεν και παρουσίασε ο κ. Ζαφειρόπουλος. Ο κ. Σημίτης από την πλευρά του αποδοκίμασε τόσο την ουσία των απόψεων του υφυπουργού όσο και την τακτική που ακολουθούσε για να τις προωθήσει. Σημειώθηκε επίσης ότι ο κ. Ζαφειρόπουλος και οι συνεργάτες του διαχειρίζονταν 180 δισ. δρχ., τη στιγμή που το σύνολο του προϋπολογισμού του υπουργείου είναι 87 δισ. δρχ.

Όταν φάνηκε η σταθερή υποστήριξη του Πρωθυπουργού προς τις λύσεις που πρότεινε ο κ. Παπανδρέου και η εμμονή του στην καλή οργάνωση της ελληνικής πολιτικής στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, υπήρξε μια νέα ομοφωνία από τον μηχανισμό του κ. Ζαφειρόπουλου. Αμεσος στόχος των πυρών ήταν ο κ. Α. Ρόντος, στενός συνεργάτης του κ. Παπανδρέου σε θέματα ανθρωπιστικής βοήθειας. Κατέ τη συνήθεια και άλλων που προσπάθησαν να πλήξουν το υπουργό Εξωτερικών, άρχισαν να διαδίδονται φήμες για «σκάνδαλα» του κ. Ρόντου, τα οποία ουδείς εκ των «καθηγόνων» ενδιαφερόμετων να αποδείξει. Επιπλέον, παρκαμπτόταν ένα απλό γεγονός: ο κ. Ρόντος διαχειρίζεται έναν κονδύλι που δεν υπερβαίνει τα 4 δισ. δρχ. και με το οποίο είναι υποχρεωμένος να τροφοδοτήσει διάφορες μη κυβερνητικές οργανώσεις ανά τα Βαλκάνια. Είναι λοιπόν πολύ πιθανό να του περισσεύουν κονδύλια που να του εφτρέπουν «σκάνδαλα».

ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ποιος έγραψε την επιστολή

Η ΑΡΧΙΚΗ, γεμάτη οργή και ατεκμηρίωτες κατηγορίες επιστολή παραίτησης του κ. Ζαφειρόπουλου αποσύρθηκε, για να μετατραπεί σε κάποιον μνημόνιο χωρίς πολιτικό βάρος. Ένα σοβαρό κείμενο παραίτησης ανέλαβε να γράψει ο γενικός γραμματέας κ. Η. Πλασκοβίτης και αυτό τελικά δόθηκε στη δημοσιότητα για να αποφευχθεί η γελοιοποίηση της όλης διαδικασίας.

Η πολιτική συμπεριφορά του κ. Ζαφειρόπουλου προκάλεσε νέο γύρο σχολίων, όταν προσπάθησε να

συνδέσει την υπόθεσή του με άλλες μεθοδεύσεις μέσα στο ΠαΣοΚ που έχουν επίσης στόχο τον Πρωθυπουργό. Ετσι το Σάββατοκύριακο πριν από την παραίτησή του ο τώως υφυπουργός Εξωτερικών συναντήθηκε με γνωστό υπουργό ο οποίος του τελευταίο διάστημα δεν διατάζει να διατυπώσει αιχμηρά σχόλια εναντίον του κ. Σημίτη.

Ο κ. Σημίτης είχε αποφασίσει να αντικαταστήσει τον κ. Ζαφειρόπουλο προτού ο τελευταίος υποβάλει την παραίτησή του. Με αυτή την αφορμή

μάλιστα προώθησε την πολιτική του για ανάληψη ευθυνών από νέα πρόσωπα και σε στενή συνεργασία με τον κ. Παπανδρέου επέλεξε ως υφυπουργό τον κ. Α. Λοβέρδο, γνωστό τόσο για την πολιτική-επιστημονική κατάρτισή του όσο και για την ενεργητικότητά του. Ο κ. Παπανδρέου μάλιστα με ικανοποίηση σημείωσε ότι ο νέος υφυπουργός άρχισε τις επαφές του με τους διπλωμάτες και τη μελέτη των σχετικών φακέλων αμέσως μετά την εγκατάστασή του στο γραφείο του.